

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/95/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8612202044
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8612202044.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu CC Invest Ltd., so sídlom Room 1, The Penthouse, Level 3 „Palazzo CA“, Brugnera, Valley Road, Birkirkara BKR 9024, Malta, Id. Číslo: C 46484, zastúpený Havel, Holásek & Partners s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Mlynské Nivy 49, 821 09 Bratislava, IČO: 36 856 584, konajúca konateľom T. L. P. LL.M., advokátom, proti žalovanému Dominik W., nar. XX.X.XXXX, bytom S. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, Važecká 16, 080 05 Prešov, IČO: 42 176 778, zastúpený advokátom JUDr. Ambrózom Motykom, AK Stropkov, Nám. SNP 7, 091 01 Stropkov, o zaplatenie 74.419,51 Kč s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 2C/23/2012 - 127 zo dňa 06.02.2013 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi trovy odvolacieho konania vo výške uvedenej v písomne vyhotovenom rozsudku na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ambróza Motyku v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Svidník (ďalej len prvostupňový súd) napadnutým rozsudkom rozhodol tak že:

„Žalobu zamietá.

Žalovanému trovy konania nepriznáva a žalobca nemá právo na nich náhradu.

Žalobca je povinný zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi trovy konania v sume 309,12 eura na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ambróza Motyku, č. ú. 0104681744/0900, VS: 215121 do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že dňa 3.7.2008 uzavrela Česká sporiteľňa, a. s. so sídlom Olbrachtova 1929/62, 140 00 Praha 4, Česká republika, IČ: 45 244 782 so žalovaným Zmluvu o úvere č. 3769303813. Na základe tejto zmluvy poskytla Česká sporiteľňa žalovanému peňažné prostriedky vo výške 70.000,- Kč. Žalovaný sa zaviazal splatiť úver pravidelnými splátkami vo výške 1.342,- Kč vždy do 20. dňa každého mesiaca. Prvá splátka mala byť zaplatená dňa 20.8.2008. Posledná splátka vo výške 1.296,- Kč mala byť zaplatená dňa 20.7.2015, ktorý je dňom konečnej splatnosti úveru. Celkový počet splátok činil 84.

Z listu Českej sporiteľne zo dňa 11.2.2009 je zrejmé, že Česká sporiteľňa vyzvala žalovaného k okamžitej úhrade dlžnej čiastky vo výške 3.116,- Kč najneskôr do 19.3.2009. Zároveň bol žalovaný upozornený, že v prípade, ak túto pohľadávku v uvedenej lehote nezaplatí, stane sa celý zostatok úveru s príslušenstvom splatným dňom nasledujúcim po márnom uplynutí tohto termínu.

Listom zo dňa 8.2.2010 Česká sporiteľňa oznámila žalovanému postúpenie pohľadávky na spoločnosť CC Invest Ltd., so sídlom „Palazzo Pietro Stiges“, 90 Strait Street, Valletta, VLT 1436, Malta, IČ: C46484, teda na žalobcu, ktorá bola postúpená na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 24.3.2009.

V danom prípade ide o vec, v ktorej došlo k postúpeniu pohľadávky voči spotrebiteľovi na zahraničný subjekt so sídlom na Malte. V predmetnej veci išlo pôvodne o pohľadávku spoločnosti Českej sporiteľne, a. s. zo spotrebiteľskej zmluvy o úvere.

Na takto zistený skutkový stav prijal právny názor, podľa ktorého Zákon o ochrane spotrebiteľa definuje nekalé obchodné praktiky dodávateľov voči spotrebiteľom a z toho osobitne taxatívny spôsobom vypočítava nekalé obchodné praktiky, ktoré sa za každých okolností považujú za nekalé, a ktoré sú uvedené v prílohe č. 1 k Zákonu o ochrane spotrebiteľa.

Ak sa uplatňuje právo po použití nekalej obchodnej praktiky, súd môže odmietnuť poskytnúť ochranu uplatnenému právu. Výkon práv okrem iného nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), a o taký prípad ide aj vtedy, ak sa právo uplatňuje po použití nekalej obchodnej praktiky.

Poukázal na ustanovenia § 4 ods. 8, § 7 ods. 2, § 4 písm. c) zákona č. 250/2007 Zb. zákona o ochrane spotrebiteľa.

O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. Úspešnému žalovanému preukázateľné trovy konania nevznikli a preto mu ich súd nepriznal. Vedľajšiemu účastníkovi priznal prvostupňový súd trovy konania - odmenu za 2 úkony právnej služby vrátane režijného paušálu a DPH spolu vo výške 51.52 Eur.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil alebo zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu ďalšie konanie.

V odvolaní ďalej uviedol, že, cit: „súd nesprávne právne posúdil predmetnú Zmluvu o postúpení pohľadávky uzatvorenú medzi Žalobcom a právnym predchodcom Žalobcu. Na základe výkladu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (ďalej len „Smernica o nekalých obchodných praktikách“), ktorá zaviedla pojem „nekalá obchodná praktika“ sa na rozpoznanie nekalej obchodnej praktiky, ktorá nie je podchytená v špecifikáciách klamlivých alebo agresívnych praktík, používajú dve určujúce kritériá. V tomto prípade sa obchodná praktika považuje za nekalú - a zakázanú - ak zodpovedá nasledujúcim dvom kumulatívnym kritériám:

Praktika je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti.“

Okresný súd Svidník neodôvodnil, na základe čoho sa mu javí postúpenie splatnej pohľadávky v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti. Žalobca má za to, že Zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 24.3.2009 spĺňa všetky potrebné náležitosti predpísané Občianskym zákonníkom. Žalobca je taktiež toho názoru, že postúpenie pohľadávky ako prejav zmluvnej slobody právneho predchodcu Žalobcu je

základným princípom súkromného práva a nakoľko je chránená aj ústavným právom, mala by byť ako taká rešpektovaná.

Praktika podstatne narušuje alebo je spôsobilá podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa.

Kritérium „podstatné narušenie ekonomického správania spotrebiteľa“ je využitie obchodnej praktiky na značné narušenie schopnosti spotrebiteľa urobiť kvalifikované rozhodnutie, čo spôsobí, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

Okresný súd Svidník podľa názoru Žalobcu taktiež nezdôvodnil v čom vidí naplnenie tohto druhého kritéria nekalej obchodnej praktiky, nakoľko postúpením pohľadávky na Žalobcu nemohlo byť podstatne narušené ekonomické správanie spotrebiteľa, pretože nie je zrejmý žiadny súvis medzi postúpením pohľadávky na Žalobcu a rozhodnutím Žalovaného dať sa v konaní zastúpiť právnym zástupcom, aj s ohľadom na nečinnosť Žalovaného počas celého súdneho konania.

Na základe tohto má žalobca za to, že Okresný súd Svidník nesprávne právne posúdil vec, nakoľko postúpenie pohľadávky nie je možné vnímať ako nekalú obchodnú praktiku a to dokonca ani vtedy, ak sa jedná o postúpenie na zahraničný subjekt, nakoľko Žalobca dáva do pozornosti aj fakt, že aj pôvodný veriteľ a teda právny predchodca Žalobcu je taktiež zahraničným subjektom.

Žalobca má za to, že ochranou Žalovaného pred zhoršením jeho právneho postavenia sú práve námietky, ktoré sú mu zo zákona zachované proti postúpenej pohľadávke a rovnako aj možnosť namietat' vzájomné pohľadávky. Zákon sám zabraňuje zhoršeniu postavenia dlžníka a to nielen zachovaním predmetných námietok, ktoré mohol použiť v čase postúpenia voči pôvodnému veriteľovi, ako aj zákazom zmluvy v neprospech tretej osoby, čo je jedna zo zásad súkromného práva. Postavenie dlžníka sa teda postúpením pohľadávky nijakým spôsobom nezmenilo.“

Žalovaný a vedľajší účastník na strane žalovaného sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 212 zákona č. 99/ 1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“), bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a potom ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli súdu a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru, že v prejednávanej veci je napadnutý rozsudok vecne správny.(§219 ods. 1 O.s.p)

Prvostupňový súd rozhodol vo výroku o zamietnutí žaloby vecne správne.

Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že prvostupňový súd neposúdil vec podľa inštitútu odstúpenia od zmluvy, inštitútu premlčania ako aj podľa ustanovení určených na ochranu spotrebiteľa zakazujúcich zhoršenie právneho postavenia spotrebiteľa oproti právam spotrebiteľa vyplývajúcich z ustanovení Občianskeho zákoníka (zákona č. 40/ 1964 Sb.)- § 48 ods. 2, § 55 ods. 1, § 55 ods . 2, 56 ods. 1, § 107, § 457.

Postupom podľa § 213 ods. 2 O.s.p. odvolací súd vyzval účastníkov konania, aby sa k možnému odlišnému použitiu citovaných stanoviení citovaných právnych predpisov ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité vyjadrili. (čl.159).

Žalobca vo svojom vyjadrení uviedol, že sa stotožňuje s právnym názorom krajského súdu, že žalovaná strana má povahu spotrebiteľa a je preto v odôvodnených prípadoch nevyhnutné poskytovať tejto sporovej strane zvýšenú ochranu v zmysle ustanovení na ochranu spotrebiteľa uvedených nielen v zákone č. 40/1964 Zb. ako aj v ďalších právnych predpisoch zameraných predovšetkým na ochranu spotrebiteľa pred prípadnými nekalými praktikami na pôde poskytovania služieb a tovarov spotrebiteľom v Slovenskej republike.

Podľa jeho názoru k odstúpeniu od zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným došlo výhradne v zmysle obchodnoprávných predpisov Českej republiky). V súvislosti s teoretickým náhľadom na povahu zmluvy o úvere citoval niekoľkých odborníkov na obchodné právo.

Na zmluvu, ako záväzkovoprávny vzťah, je potrebné aplikovať obchodnoprávne predpisy. Aplikácia obchodnoprávných ustanovení na tieto vzťahy je potrebné aplikovať mimo iného najmä z dôvodu povahy záväzkovoprávneho vzťahu, ktorým je zmluva o úvere podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníku ČR.

Poukázal na rozhodnutie NSSR sp. zn. 6 MCdo/4/2012.

Možnosť odstúpiť od zmluvy, reálne Občiansky zákonník ČR ustanovuje priamo v ustanovení §48. Samotné ustanovenie o odstúpení je však ohraničené prípadným dojednaním takejto možnosti odstúpenia v zmluve alebo priamym ustanovením o odstúpení od zmluvy v niektorom z právnych predpisoch Českej republiky. Prípady, kedy k odstúpeniu možno dospieť, resp. kedy ich zákon vylučuje, ustanovuje priamo Občiansky zákonník ČR.

K úvahám týkajúcich sa postúpenia pohľadávky na iný podnikateľský subjekt ako je pôvodný veriteľ v prípade uzatvorenej zmluvy uviedol, že v prípade Rozsudku SDEU C-453-10 zo dňa 15.3.2012, je účastníkom konania (mimo spotrebiteľa) spoločnosť S.O.S. financ, spol. s.r.o., ktorej obchodné praktiky a celkovú podnikateľskú činnosť na pôde poskytovania spotrebiteľských úverov nie je vhodné detailne komentovať, najmä z dôvodu, že sa jedná o zásadne rozličný subjekt v oblasti finančných služieb, ako je sám pôvodný veriteľ.

Pôvodný veriteľ je subjektom práva je v rámci podnikateľskej činnosti pod neustálym dozorom štátnych orgánov.

Žalobca je obchodná spoločnosť, založená podľa práva Maltskej republiky, riadne zapísaná v obchodnom registri a riadne sídliaca a vykonávajúca obchodnú činnosť. Akákoľvek diskvalifikácia a diskriminácia žalobcu len z dôvodu, že sídlo je v zahraničí, no naďalej v rámci Európskej únie, je neprijateľná a ohrozujúca základné piliere, na ktorých je postavené celé fungovanie Európskej únie, pôvodne Európskeho hospodárskeho spoločenstva, alebo inak všeobecne Európskeho hospodárskeho priestoru.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že považuje pohľadávku uplatnenú žalobcom za premlčanú.

Vedľajší účastník na strane žalovaného vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že súhlasí s aplikáciou ustanovení Občianskeho zákonníka Českej republiky, určených na ochranu spotrebiteľa. Medzi účastníkmi nie je sporné, že žalobcom uplatňované právo je právom zo spotrebiteľskej zmluvy. V takomto prípade je potom nevyhnutné na predmetnú vec aplikovať všetky ustanovenia spotrebiteľského práva transponované do právneho poriadku členského štátu EÚ s cieľom harmonizovať zmluvné právo so zásadami komunitárnej úpravy ochrany spotrebiteľa.

Z uvedeného dôvodu považuje žalobcom uplatnený nárok za premlčaný, keďže k odstúpeniu od úverovej zmluvy č. 3769303813 došlo podaním zo dňa 08.02.2010 a žaloba bola súdu doručená dňa 14.03.2012, teda po uplynutí dvojiročnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Okresného súdu Svidník zo dňa 06.02.2013 ako vecne správne potvrdil. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

V predmetnej veci ide o spor zo zmluvy o úvere uzavretej dňa 3.7.2008. Veriteľ poskytol žalovanému úver vo výške 70.000 Kč. Žalobca nadobudol pohľadávku titulom zmluvy o postúpení pohľadávok z 24.3.2009 uzavretej s veriteľom žalovaného Českou sporitelňou a.s.. Sporitelňa si uplatnila právo na zosplatnenie celého úveru. Žalobca po tom, ako odstúpil od zmluvy, sa domáha splatenia úveru s príslušenstvom (74 419,51 Kč s úrokom z omeškania vo výške 24,32 % zo sumy 73.843.51 Kč od 15.3 2009 do zaplattenia).

Odvolací súd dospel po zhodnotení skutkového stavu , že žalobca účinne odstúpil od zmluvy o úvere č. 3769303813 podaním zo dňa 08.02.2010.

Podľa § 48 ods. 2 zákona č.40/1964 Sb.Občanský zákoník (ďalej len „O.z.“). „odstoupením od smlouvy se smlouva od počátku ruší, neníli právním predpisem stanoveno nebo účastníkmi dohodnuto jinak“.

Podľa § 55 ods. 1 O.z. „Smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení“.

Podľa § 55 ods. 2 O.z. „Ujednání ve spotřebitelských smlouvách podle § 56 jsou neplatná“.

Podľa § 56 ods. 1 O.z.“ Spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran“.

Podľa 107 § O.z. ods. 1 „Právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil“.

Podľa § 457 O.z. „Je-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal“.

Zákonná úprava Českej republiky týkajúca sa ochrany spotrebiteľa, ktorá dopadá na predmetnú vec vychádza z princípu zákazu zhoršenia právneho postavenia spotrebiteľa podľa zmluvy oproti právnemu postaveniu vyplývajúcejmu s ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 55 ods. 1 O.z.).

Český Občiansky zákonník garantuje spotrebiteľovi v prípade odstúpenia od zmluvy zrušenie zmluvy, čo znamená pre spotrebiteľa menšie finančné plnenie než ako keby mal plniť zo zmluvy alebo z titulu bezdôvodného obohatenia (§ 457 O.z.).

Z listu žalovaného zo dna 08.02.2010 je zrejmé, že žalobca odstúpil od zmluvy a pritom sa domáha vyšších finančných nárokov oproti nárokom z bezdôvodného obohatenia. Takéto ujednanie zhoršuje postavenie spotrebiteľa, a preto sa dostáva do rozporu s ustanovením § 55 ods. 1 O.z.

Nemali by byť žiadne pochybnosti a žalobca to nepopiera, že spor vznikol zo zmluvy uzavretej medzi obchodníkom pri výkone jeho obchodnej činnosti (poskytovanie úverov) a spotrebiteľom jeho úverovej služby, že ide o spotrebiteľskú zmluvu (B2C Business to Consumer) a že sporný vzťah sa má posúdiť vo svetle cieľov smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách („smernica“). Postúpením pohľadávky sa povaha predmetnej právnej veci ako spotrebiteľskej nezmenila.

Podľa § 55 ods. 1 O.z, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Niet žiadneho dôvodu, aby na predmetnú právnu vec spotrebiteľskej povahy nemala dopadať právna ochrana vyplývajúca z ust. §55 O.z. Odvolací súd považuje spotrebiteľské zmluvy vzhľadom na vzťah medzi podnikateľom a nepodnikateľom (B2C, biznismen to consumer) a so zreteľom na nepodnikateľský účel zmluvy za typické občianskoprávne vzťahy.

Žalobca v písomnom vyjadrení z 3.2.2015 poukazuje na ustanovenie §497 a § 261 ods. 3 Obchodného zákonníka ČR - zákona č. 513/1991 Sb. účinného ku dňu podpísania zmluvy o úvere, z ktorého odvodzuje použitie ustanovení o premlčaní nie podľa občianskeho práva ale podľa obchodného práva. Zdôrazňuje, že zmluva o úvere patrí medzi absolútne obchody ktoré sa spravujú obchodným zákonníkom bez ohľadu na povahu účastníka záväzkového vzťahu Odvolací súd nijako nepopiera argumenty, že úver je absolútnym obchodom a že na úver dopadá časť Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov úverovej zmluvy. Predmetná vec je však o spotrebiteľskej zmluve, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou (zákon č.634/1992 Sb.) a ustanoveniami Občianskeho zákonníka). Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu. Teda ide o typicky občianskoprávny vzťah. Úverovanie spotrebiteľov patrí medzi najfrekvencovanejšie občianskoprávne vzťahy.

Použitie nevýhodnejšieho podnikateľského práva a nie občianskeho práva na spotrebiteľský právny vzťah vrátane premlčania predstavuje zhoršenie postavenia spotrebiteľa.

Odvolací súd preto odmieta názor žalobcu, podľa ktorého na predmetnú spotrebiteľskú vec nedopadá právna úprava občianskeho práva ale obchodného práva.

Popretím úveru ako absolútneho obchodu sa nemôže rozumieť stav, ak súd aplikuje ustanovenie § 55 ods. 1 OZ, ktoré má svoj obsah a ktorým zákonodarca sledoval dôležitý cieľ v spotrebiteľských zmluvách bez ohľadu na typ zmluvy, teda aj v prípade absolútnych obchodov (absolútne obchody sú vzťahy regulované Obchodným zákonníkom bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy). Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by z pôsobnosti ustanovenia § 55 ods. 1 OZ boli vylúčené niektoré typy spotrebiteľských zmlúv. Teda ustanovenie reguluje aj absolútne obchody.

Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie (§ 55 ods. 1 O.z).

Ustanovenie § 55 ods. 1 O.z je ustanovením lex specialis s dopadom na všetky spotrebiteľské zmluvy, a teda aj na odložené platby v spotrebiteľských vzťahoch vrátane úverov. Odvolací súd sa domnieva, že ak by z pôsobnosti ustanovenia § 55 ods. 1 O.z mali byť vyňaté niektoré typy spotrebiteľských zmlúv, zákonodarca by to explicitne upravil. Judikatúra slovenských súdov je ohľadne tohto ustanovenia zatiaľ zriedkavá (porov. rozsudok NS SR vo veci 5MCdo 20/2009)

Bez pochyb ustanovenie § 55 ods.1 OZ je nekauzistické ustanovenie zákona („...ani inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie“) sledujúce inter alia vylúčenie dopadu nepriaznivejšieho právneho následku na spotrebiteľa oproti následku, ktorý konkurenčne dopadá na spotrebiteľa podľa „tohto“ zákona.

Odvolací súd pripomína judikatúru súdneho dvora, podľa ktorej je spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy v nevýhodnejšom postavení tak z dôvodu sťaženej vyjednávacej pozície ako aj z dôvodu informovanosti (C-240/98 až C-244/98 Océano grupo editoriale, C.Mostaza Claro,C-76/10 POHOTOVOSTĚ a iné). Odvolaciemu súdu je známa judikatúra, na ktorú poukazuje odvolateľ a rovnako literatúra prof. Olgy Ovečkovej pôsobiacej predovšetkým v oblasti obchodného práva, no zároveň poznamenáva, že sa v tejto literatúre takmer žiadnym spôsobom autor nevyrovnáva s pomerne novým zákonným ustanovením § 54ods.1 OZ (slovenského OZ - ustanovenie §55 ods. 1 českého OZ). Niet dôvod nechrániť dobromyseľnosť spotrebiteľov, vychádzajúcu z dôvery v objektívne občianske právo a prehnane chrániť dodávateľa, ktorý sám zmluvu koncipoval, resp. postupníka jeho pohľadávky a odsúval uplatnenie práva na súde.

Predmetná vec sa týka práva Európskej únie (smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách; ďalej „smernica“). Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je pomerne náročné na dodávateľov a významne chráni spotrebiteľov. Treba však povedať, že ak sa neberie do úvahy výber programu a podpis, tak spotrebiteľ takmer žiadnym spôsobom neparticipuje na koncipovaní zmluvy. Preto sa dá plne pochopiť pomerne silná ochrana spotrebiteľov, ktoré je zakotvená v ustanovení § 55 ods. 1 OZ. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia súdneho dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C-168/05 Mostaza Claro, bod 25, 26, 27).

Odvolací súd nemá pochybnosti o súlade ustanovenia § 55 ods. 1 OZ s právom Európskej únie, ktoré umožňuje členským štátom prijať na ochranu spotrebiteľov aj prísnejšie ustanovenia, než aké odporúča smernica Rady 93/13 /EHS (čl. 8 smernice).

Podľa § 48 O.z od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

Podľa Občianskeho zákoníka sa zmluva zrušuje s účinkami od začiatku (ex tunc, § 48 ods. 2) a tým zanikajú práva a povinnosti zo zmluvy. Momentom odstúpenia od zmluvy vznikajú práva a povinnosti z porušenia práva (bezdôvodné obohatenie, náhrada škody). Účastníci zrušenej zmluvy si majú navzájom vrátiť už vykonané plnenia (§ 457 O.z).

Ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, ktoré na rozdiel od ustanovení Občianskeho zákoníka zaväzujú spotrebiteľa nad rámec povinností vzniknutých podľa neho, evidentne zhoršujú jeho postavenie. Akékoľvek rozšírenie záväzkov spotrebiteľa vrátane platenia úrokov napriek ich zrušeniu popri vzájomnej reštitučnej povinnosti po zániku zmluvy s účinkami ex tunc postavenie spotrebiteľa zhoršuje. Inými slovami povedané dôsledky odstúpenia od zmluvy podľa zmluvy dohodnutej medzi účastníkmi konania sú nevýhodnejšie ako dôsledky odstúpenia podľa úpravy v Občianskom zákoníku.

Napriek odstúpeniu od zmluvy o úvere sa domáha žalobca vyšších finančných nárokov oproti nárokom z bezdôvodného obohatenia. Bez pochyb takéto ujednanie zhoršuje postavenie spotrebiteľa, a preto sa dostáva do rozporu s ustanovením § 55 ods. 1 O.z.

Odvolací súd už v minulosti použil na účely posúdenia dôsledkov odstúpenia od zmluvy v úverovom právnom vzťahu právnú úpravu obsiahnutú v Občianskom zákonníku (porov. rozsudky vo veciach sp. zn. 6Co 81/2012, 6Co 113/2010, 6Co 218/2012, 6Co 224/2012). Niektoré rozsudky pritom boli podrobené kontrole ústavnosti. Ústavný súd takýto postup neoznačil za ústavne nekonformný (napr. vec I. ÚS

402/2013) a pritom išlo o zásadnú právnu otázku s dopadom na výsledok súdneho sporu (dualistická právna úprava odstúpenia a premlčania).

Žalobca poukazuje na to, že k odstúpeniu od zmluvy došlo zo strany žalobcu v zmysle § 506 Obchodného zákonníka ČR a preto nedošlo k jej zrušeniu od počiatku.

Odvolaací súd s týmto názorom nesúhlasí. Spotrebiteľia môžu právom očakávať, že zmluvné podmienky koncipované v rámci štandardnej typovej zmluvy ich nezaväzujú, pokiaľ sú vo svojich dôsledkoch nevýhodnejšie oproti právnej úprave podľa Občianskeho zákonníka (princíp právnej istoty, dôvery v objektívne občianske právo). Ide o akúsi jednostrannú kogentnosť ustanovení Občianskeho zákonníka v záujme vyššej ochrany pri štandardných typových zmluvách (porov. Kristián Csach, Štandardné zmluvy, Vydavateľství Aleš Čeněk, 2009, str. 178).

Nemožno prehliadnuť, že je to dodávateľ, ktorý naformuloval zmluvu (štandardná typová zmluva) a dobrovoľne sa rozhodol využiť ustanovenie zmluvy o odstúpení, aj keď existujú iné inštitúty súkromného práva, ktoré zmluvu komplexne nerušia s účinkami od momentu jej uzavretia (napr. výpoveď, strata výhody splátok). Ustanovenie § 48 ods. 2 OZ teda pripúšťa dohodu aj o inom následku, než je zrušenie zmluvy s účinkami od začiatku (ex tunc).

Spotrebiteľovi v dôsledku odstúpenia zanikajú všetky práva a vzniká len povinnosť jednorazového plnenia vrátane úrokov a poplatkov.

Súdom prináleží súdna kontrola zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktná kontrola zmlúv s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí neprimerané podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života a tak naplniť cieľ čl. 6 citovanej smernice „postarať sa, aby spotrebiteľov neprijateľné klauzuly v zmluvách nezaväzovali“.

Nárok uplatnený žalobcom odvolaací súd považuje za premlčaný. K odstúpeniu od úverovej zmluvy č. 3769303813 došlo podaním žalobcu zo dňa 08. 02. 2010. Žaloba bola podaná na súde dňa 14. 3. 2012 teda po uplynutí dvojročnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia. V dôsledku odstúpenia od zmluvy je právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčané.

Na uplynutie premlčacej doby (§ 107 O.z) prihliadol odvolaací súd ex offa (§ 5 b zákona číslo 250/ 2007 Zb. o ochrane spotrebiteľa.

Z dôvodu, že uplatnený nárok žalobcu je premlčaný, rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby je tak vecne správny.

Vo vzťahu k posúdeniu nekalej obchodnej praktiky javí sa potrebné poznamenať, že odvolaací súd nemení svoj postoj, pokiaľ ide o odmietnutie ochrany takému právu, ktorému predchádza nekalá obchodná praktika a že za takúto praktiku možno považovať aj uplatňovanie práv postupníkom, voči ktorému môže vzniknúť obava, či splní svoje povinnosti, napríklad uhradí trovy. Spotrebiteľ totiž môže resignovať na nákladnú právnu ochranu advokátom voči takémuto subjektu z obavy o náhradu trov konania, ktoré môžu dosahovať v drobných veciach samotnú pohľadávku (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 6Co 1/2011, 6Co 235/2012).

Smernica Rady 93/13/ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vo vzorovom zozname odporúča členským štátom zakotviť ako nekalú zmluvnú podmienku aj nevýhodne postúpenie. Odvolaací súd však považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku tú časť klauzuly, ktorá by spotrebiteľovi bránila postúpiť jeho práva. Niet však dôvod na konštatovanie neprijateľnosti tej časti klauzuly, ktorá postúpenie

umožňuje dodávateľovi. Išlo by teda o čiastočnú neplatnosť klauzuly o postúpení v duchu „dodávateľ postúpiť môže spotrebiteľ nie“, a to v časti „spotrebiteľ nie“.

Pre posúdenie, či ide o nekalú obchodnú praktiku a či môžu vzniknúť obavy spotrebiteľov podľa názoru odvolacieho súdu o nekalú obchodnú praktiku môže ísť aj v štádiu vymáhania pohľadávky respektíve jej uplatnenia na súde („po zániku zmluvy“). V rámci konania obchodníka sa môže vychádzať aj z konania právneho zástupcu žalobcu pred súdom a jeho vyjadrení vrátane neposkytnutia žiadaných informácií.

Vzhľadom na premlčanie uplatneného nároku odvolací súd nepristúpil k posúdeniu postúpenia pohľadávky na žalobcu z pohľadu aplikácie § 3 ods. 1 O.z. Odvolací súd však zotrváva na názore, že systematické postupovanie pohľadávok proti spotrebiteľom na subjekt v úpadku za účelom uplatňovania práv v súdnom konaní by mohlo byť vyhodnotený ako odporujúce dobrým mravom na účely aplikácie § 3 ods. 1 OZ.

Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal neúčelnosť právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka advokátom, je potrebné skonštatovať, že vo vzťahu k žalovanému táto účelnosť je jednoznačne daná už aj z charakteru vedľajšieho účastníka. Vo vzťahu k odvolacím námietkam o neúčelnosti úkonov právnej služby, odvolací súd poznamenáva, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky je aj to, že účastník konania, ktorý v konaní, spravidla v spore, uspel, má, zásadne, právo na to, aby sa mu nahradili všetky trovy, ktoré zaplatil vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva.

Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnému účastníkovi alebo účastníkovi, ktorému to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musel alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusel zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom.

Súd rozhodujúci o priznaní náhrady trov konania je povinný vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom v spore, ako i skutočnosť, či nie sú splnené podmienky pre postup podľa § 150 O.s.p.; nie je rozhodujúce, či je tomu tak pri uplatnení práva alebo jeho bránení.

Je potrebné vziať na zreteľ, že účelnosť vynaložených nákladov je podmienkou ich priznania. Podmienkou je, že ide o výdavky potrebné na uplatňovanie, či bránenie práv účastníka konania. Súdu prináleží hodnotiť ako kritérium pre ich priznanie ich účelnosť, resp. nevyhnutnosť.

Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Účelnosť spravidla nachádza svoju opodstatnenosť vtedy, ak vychádza zo zákonných dôvodov a neprekračuje ich medze.

Vedľajší účastník vstúpil do konania podľa § 93 ods. 2 O. s. p. s tým, že podľa § 93 ods. 4 O. s. p. má rovnaké práva a povinnosti ako účastník, pričom koná iba sám za seba.

Procesná aktivita vedľajšieho účastníka súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri zvyšovaní kvality života spotrebiteľov (porov. rozsudok súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05, bod 37, cit.: Okrem toho, smernica, ktorá smeruje k posilneniu ochrany spotrebiteľa, predstavuje podľa článku 3 ods. 1 písm. t) ES opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Spoločenstvu, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celom Spoločenstve (pozri analogicky v súvislosti s článkom 81 ES rozsudok Eco Swiss, už citovaný, bod 36).

Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania, v rámci ktorého nemožno poprieť aj jeho sankčnú povahu (pre porovnanie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo

dňa 14. 9. 2011 sp. zn. 7MCdo 4/2010, cit. „Vo všeobecnosti platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania....“, tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.6.2011 sp. zn. II. ÚS 281/2011).

Dôležitá je pri trovách konania aj ich náhradová funkcia (porov. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.12.2004, sp. zn. II. ÚS 31/04, cit. „Pri tomto výklade treba venovať pozornosť zmyslu a účelu inštitútu náhrady trov konania. Výklad náhrady trov konania nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 1 Dodatočného protokolu).

Zákonodarca v § 137 O.s.p. explicitne u právnických osôb zaoberajúcich sa kolektívnou ochranou práv zvýraznil v rámci indikatívneho výpočtu trov konania aj výdavky takejto osoby. Z dôvodovej správy „Navrhovaná právna úprava bude dopadať aj na ďalšie právnické osoby, ktoré sú v súlade s právnymi aktmi Európskej únie aktívne legitimované na kolektívnu ochranu zákonom chránených záujmov, napr. vo sfére ochrany pred diskrimináciou, alebo vo sfére kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa. V týchto prípadoch budú osobitnými predpismi napr. zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Navrhovaná právna úprava bude predstavovať aj výrazný príspevok ku kolektívnej ochrane práv osôb“.

Ani judikatúra Súdneho dvora Európskej únie nevidí žiadny dôvod na poskytnutie právnej ochrany aj právnickej osobe „Zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovoľovali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom“ (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09). Niet dôvodu na výnimku ani v prípade vedľajšieho účastníka a jeho práve na náhradu trov konania.

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby sa vedľajší účastník nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie a dokonca špecializáciu (napr. bytové spotrebiteľské veci, finančný trh a iné). Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom.

Vedľajší účastník ako osoba konajúca sama za seba bol z procesného hľadiska plne úspešný, a preto mu náhrada trov konania prináleží.

Vo svetle princípu vychádzajúceho z čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je plne opodstatnené priznať združeniu náhradu nákladov za v celom rozsahu úspešné presadenie spotrebiteľského práva.

Odvolací súd poukazuje na to, že vedľajšia intervencia vo svetle § 93 ods. 2 O.s.p. je ďalším z nástrojov ochrany spotrebiteľa, ktorý síce explicitne odporúčaný v smernici Rady 93/13/EHS nie je, ale nič nebránilo členským štátom nad rámec smernice upraviť mechanizmy, ktoré zväžia ako efektívne. Takáto možnosť vyplýva z čl. 8 citovanej smernice.

Podľa čl. 8 smernice Rady 93/13/EHS „členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsiahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa.“

Rovnako Európska komisia vo svojich pripomienkach v bode 21 v prejudiciálnom konaní vedenom pod C-470/12, POHOTOVOSTĚ/Vašuta uvádza cit. „Smernica 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby vnútroštátny súd pripustil vstup združenia na ochranu spotrebiteľov ako vedľajšieho účastníka v exekučnom súdnom konaní.“

Vedľajšiu intervenciu vníma Európska komisia ako jeden z prostriedkov na ochranu práv spotrebiteľov a niet dôvodu ho vylučovať z prostriedkov ochrany zameraných na dosiahnutie cieľov podľa smernice Rady 93/13 EHS vrátane čl. 7 ods. 1.

Podľa čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie 1. Únia v snahe podporiť záujmy spotrebiteľov a zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov prispieva k ochrane ich zdravia, bezpečnosti a hospodárskych záujmov spotrebiteľov, ako aj k podpore ich práva na informácie, osvetu a vytváranie združení na ochranu ich záujmov.

V prejednávanej veci nie je možné aplikovať vo vzťahu k trovám vedľajšieho účastníka ust. § 150 O. s. p., pretože neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu citovaného zákonného ustanovenia.

Odvolačný súd zistil, že v prejednávanej veci išlo všetko o trovy advokáta vedľajšieho účastníka na strane žalovaného, ktoré boli vynaložené účelne.

S poukazom na uvedené dôvody odvolací súd potvrdil rozsudok ako vecne správny vrátane správneho výroku o trovách konania vrátane trov vedľajšieho účastníka (§219 ods1. O.sp).

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.. V odvolacom konaní bol úspešný vedľajší účastník, ktorý ma právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnému žalobcovi. Trovy odvolacieho konania vedľajšieho účastníka pozostávajú z trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k odlišnému právnomu posúdeniu veci z 23.01.2015) podľa § 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ďalej len „vyhlášky“), teda 111,21 Eur pri tarifnej hodnote veci 2.714,55 Eur (74.419,51,-Čk). Žalobca je preto povinný nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy odvolacieho konania spolu vo výške 143,52 Eur /odmena vo výške 111,21 Eur + 8,39 Eur režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) + 23,92 Eur DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky)/ tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.